

Sag, under hvilke Betingelser den vil indromme det — eller fra Statens Side som en almindelig Regulering, om fornødent; men den gaaer ikke videre, thi ethvert Skridt, Staten søger at gaae videre, vil stille sig som et Bedrag, som en ny Opfordring, man giver Folk til at forfølge deres hele Livsudvikling i en vis Retning, hvori man siden ikke sydestgjør de Forventninger, man vakte; man skaber en Candidatur, som bliver ufyldbestgjort i sine Fordringer. Naar man her har sagt, at Haandværksdriften vil tabe og navnlig i Kjøbstæderne vil tabe derved, at den bliver fuldkommen frigjort for Kjøbstæderne og Landet, saa er det en af de største Wildfarelser, der bestaae. Der er endeel Haandværksvirksomhed, som passer bedre paa Landet end i Kjøbstæderne, og endeel, der passer bedre i Kjøbstæderne end paa Landet. Naar Friheden til at søge sin Plads er givet, saa vil det naturlige Forhold snart indtræde. Den Haandværker, hvis Bedrift er eensartet og simpel, som ikke daglig skal lade sig bestemme i sin Virksomhed efter enkelt Mands Fordringer, der, saa at sige, kna arbejde til et Marked eller 8 à 14 Dage i Træk kan arbejde for en vis Udvikling — et vist Udviklingsstadium, om jeg saa maa sige —, han vil til Gavn for Kjøbstaden og Landet boe bedre paa Landet end i Kjøbstaden; thi han vil leve der under billigere Bilskaar, og han kan frembringe bedre, — Kjøbstaden derimod vil modtage dette Arbejde til Forhandling, og det er den naturlige Stilling for Kjøbstadshaandværkeren, at han kun udfører selv' og under sit nærmeste Tilsyn de forskellige Arbejder, som høre til Færdiggjørelsen af det, der ~~er~~ ufuldstændigt kan forarbejdes fra ham paa et andet Sted eller flere forskellige Steder, dernæst at han sørger for Tilvirkning og Tilpasning af de Gjenstande, som skulle fyldestgjøre enkelt Mands Fordringer paa en særegen Maade, og endelig at han forhandler og forhandler med Konstforstandighed og Ansvarlighed de Gjenstande, han saaledes har ladet forarbejde. Jeg siger „med Konstforstandighed og Ansvarlighed“, thi deri ligger den hovedsagelige Grund, hvorfor man skal lade Haandværkeren have Handelsfrihed, fordi ogsaa Haandværkeren, som handler med Gjenstande,

som høre under hans Haandtering, maa kunne vise, at han har saadant Kjenndskab til dem, at han kan svare for deres Besskaffenhed. Dette er ikke paa lige Maade Tilfældet med Kjøbmanden; Kjøbmanden kan langt lettere unddrage sig denne Ansvarlighed og beholde Skin af Redelighed; Haandværkeren kan det ikke, uden hans Redelighed gaaer tilgrunde, han burde vide, hvad han giver sig af med. Det vil ogsaa blive den eneste Udvei, troer jeg, hvor man nogenlunde vil kunne afhjælpe de Besværinger, som for Dieblisset fra Haandværkerens Side finde Sted mod de Handlende. En Klage over, at Kjøbmændene handle med Haandværksartikler, kan jo i sig selv ikke være en billig Klage, naar Haandværksartiklerne udgaae fra Haandværkerne i Landet selv; men Klagen rammer hovedsageligen indførte Haandværks-gjenstande, og derfor vil ogsaa den ærede Indenrigsminister, naar han lader sig de forskellige Andragender udlægge, som i sin Tid ere indkomne til Thinget, finde, at der især klages over de indførte Varer, og at der andrages paa Toldforhøielse. Nu troer jeg, at det atter vil være et Skindbedrag, om man giver Haab om, at en saadan Toldforhøielse virkelig kan indtræde, og at man jo før jo hellere i den Henseende maa komme paa det Nene, at man maa vide, om vi i det Hele udvikle os til en større Handelsfrihed, eller om vi ikke gaae den Vej. Dette er Noget, som hidtildags endnu har været tvivlsomt, men som jeg troer godt henhører under denne Forespørgsel. Det vil nemlig vist allerede nu kunne siges, om man med Hensyn til denne Lovgivning, som man attraaer at give over Næringsforholdene, har tænkt sig at ville vedblive at støtte Næringsforholdene ved en Toldlovgivning, eller om Hensigten er ikke at gjøre det. En Udtalelse derom vil maaskee afholde mange Mænd fra at begive sig ind paa en Livsbane, som de ville see ikke at kunne føre til et Livserhverv, som kan være nogenlunde tilstrækkeligt. Jeg troer, at over flere af disse almindelige Spørgsmaal maatte den ærede Minister kunne udtale sig i dette Dieblis; thi jeg troer, at, naar man først er kommen saavidt, at man samler Materiale for at udarbejde en Lov, maa man ogsaa vide, i hvilken Hovedretning